



**PREZES  
URZĘDU OCHRONY  
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW  
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5  
tel.(071)34 05 920, fax (071)34 05 922  
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 61-1/13/ZK

Wrocław, 7 czerwca 2013 r.

**DECYZJA RWR 14/2013**

**I.** Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 4 w zw. z § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr. 107 poz. 887 ), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Internet Union S.A. we Wrocławiu

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegających na:

**1.** zamieszczeniu w stosowanym przez tego przedsiębiorcę wzorcu umowy p.n. „AER NETWORK Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych” następujących postanowień:

- a** § 5 ust. 2 „Dane osobowe Abonenta podane w niniejszej umowie będą przetwarzane przez AER NETWORK zgodnie z art. 23 Ustawy o ochronie danych osobowych celach statutowych, dla świadczenia usług telekomunikacyjnych oraz dla potrzeb marketingowych związanych ze świadczeniem tych usług (m.in. dostarczanie informacji o nowych ofertach, usługach i produktach), na co Abonent wyraża niniejszym zgodę.”;
- b** § 5 ust. 5 „Abonent wyraża niniejszym zgodę na otrzymywanie od AER NETWORK od podmiotów współpracujących AER NETWORK materiałów promocyjnych i innych informacji (...).”;
- c** § 5 ust. 9 „Koszty dochodzenia wymagalnych należności na rzecz AER NETWORK w całości ponosi Abonent.”;

**2.** zamieszczeniu w stosowanym przez tego przedsiębiorcę wzorcu umowy p.n. „MOICO Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych” następujących postanowień:

- a** § 5 ust. 2 „Dane osobowe Abonenta podane w niniejszej umowie będą przetwarzane przez Moico zgodnie z art. 23 Ustawy o ochronie danych osobowych celach statutowych, dla świadczenia usług telekomunikacyjnych oraz dla potrzeb marketingowych związanych ze świadczeniem tych usług (m.in. dostarczanie informacji o nowych ofertach, usługach i produktach), na co Abonent wyraża niniejszym zgodę.”;

- b § 5 ust. 5 „Abonent wyraża niniejszym zgodę na otrzymywanie od Moico i podmiotów współpracujących Moico materiałów promocyjnych i innych informacji (...).”;
  - c § 5 ust. 9 „Koszty dochodzenia wymagalnych należności na rzecz Moico w całości ponosi Abonent.”;
3. zamieszczeniu w stosowanych przez tego przedsiębiorców wzorcach umowy o nazwach „MOICO Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Internet Union S.A.” oraz „AER NETWORK Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Internet Union S.A.” następujących postanowień:  
§ 19 ust. 3 „INTERNET UNION nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek zakłócenia w świadczeniu Usług wynikające z działania Siły wyższej (...)” oraz § 19 ust. 6 „INTERNET UNION nie ponosi odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie Usługi, jeżeli ich przyczyną było (...) działanie Siły Wyższej.” w zw. z § 2 ust. 31 „Siła Wyższa – zdarzenie niezależne od stron, zewnętrzne, niemożliwe do przewidzenia i do zapobieżenia, w szczególności: wojny, katastrofy naturalne, strajki lub akty wydane przez organy władzy publicznej.”;

które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479<sup>45</sup> Kodeksu postępowania cywilnego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone;  
i przyjęciu zobowiązania przez Internet Union S.A. we Wrocławiu do zaniechania tych działań poprzez:

1. we wzorcu umowy o nazwie „AER NETWORK Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych”:
  - zmianę postanowienia § 5 ust. 2 na postanowienie o treści: „Dane osobowe Abonenta podane w niniejszej umowie będą przetwarzane przez AER NETWORK zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym zgodnie z zapisami ustawy o ochronie danych osobowych w celach statutowych, dla świadczenia usług telekomunikacyjnych oraz dla potrzeb związanych ze świadczeniem tych usług tj. w związku z dostarczaniem informacji o nowych ofertach, usługach i produktach, za zgodą Abonenta wyrażoną na piśmie.”;
  - zmianę postanowienia § 5 ust. 5 na postanowienie o treści: „Przesyłanie Abonentowi przez AER NETWORK od podmiotów współpracujących z AER NETWORK materiałów promocyjnych i innych informacji (...) następuje na podstawie pisemnej zgody Abonenta.”;
  - usunięcie postanowienie zamieszczonego uprzednio w § 5 ust. 9;
2. we wzorcu umowy o nazwie „MOICO Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych”:
  - zmianę postanowienia § 5 ust. 2 na postanowienie o treści: „Dane osobowe Abonenta podane w niniejszej umowie będą przetwarzane przez MOICO zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym zgodnie z zapisami ustawy o ochronie danych osobowych w celach statutowych, dla świadczenia usług telekomunikacyjnych oraz dla potrzeb związanych ze świadczeniem tych usług tj. w związku z dostarczaniem informacji o nowych ofertach, usługach i produktach, za zgodą Abonenta wyrażoną na piśmie.”;
  - zmianę postanowienia § 5 ust. 5 na postanowienie o treści: „Przesyłanie Abonentowi przez MOICO od podmiotów współpracujących z MOICO materiałów promocyjnych i innych informacji (...) następuje na podstawie pisemnej zgody Abonenta.”;
  - usunięcie postanowienia zamieszczonego uprzednio w § 5 ust. 9;
3. we wzorcach umowy o nazwach „MOICO Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Internet Union S.A.” oraz „AER NETWORK Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Internet Union S.A.”:
  - usunięcie definicji siły wyższej,

- usunięcie postanowienia zamieszczonego we wzorcach umowy w § 19 ust. 3;
- zmianę postanowienia § 19 ust. 6 na postanowienie o treści „Internet Union odpowiada za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług telekomunikacyjnych, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie tych usług jest następstwem okoliczności, za które Internet Union odpowiedzialności nie ponosi np. powstało z przyczyn leżących po stronie abonenta, albo nastąpiło wskutek wystąpienia zdarzenia o charakterze siły wyższej.”,

oraz aneksowanie wszystkich umów obowiązujących w dniu wydania decyzji,

**nakłada się obowiązek wykonania tego zobowiązania** poprzez zawieranie od dnia uprawomocnienia się decyzji umów na podstawie wzorców umowy, w których zgodnie z przyjętym przez przedsiębiorcę zobowiązaniem dokonane zostaną ww. zmiany oraz aneksowanie umów istniejących już w obrocie prawnym w terminie trzech miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji.

**II.** Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r., nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 4 w zw. z § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr. 107 poz. 887 ),

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

**nakłada się** na Internet Union S.A. we Wrocławiu, **obowiązek złożenia sprawozdania** o stopniu realizacji przyjętych zobowiązań w terminie czterech miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji poprzez nadesłanie kopii umów zawartych zgodnie z postanowieniami zmienionego wzorca umowy i dowodów potwierdzających przekazanie kontrahentom aneksów do umów pozostających w obrocie prawnym.

## UZASADNIENIE

**1. 1.** Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we Wrocławiu działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów [zwanego dalej również Prezesem Urzędu], zgodnie z przewidzianymi w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów kompetencjami, przeprowadził, w ramach postępowania wyjaśniającego (sygn. RWR 403-44/12/ZK), analizę wzorców umowy stosowanych w obrocie konsumenckim przez Internet Union S.A. we Wrocławiu [zwana dalej również Spółką lub Internet Union]. W jego toku wstępnie ustalono, iż działalność ww. przedsiębiorcy może odbywać się z naruszeniem przepisów prawa uzasadniającym wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

**1. 2.** W związku z powyższym Postanowieniem RWR nr 1/2013 z dnia 2 stycznia 2013 r. - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Internet Union S.A. we Wrocławiu, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których stanowi art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) [zw. dalej także ustawą o ochronie (...)] polegających na zamieszczeniu w: §5 ust. 2, § 5 ust. 5 i § 5 ust. 9 stosowanego przez tego przedsiębiorcę wzorca umowy p.n. „AER NETWORK Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych”, § 5 ust. 2, § 5 ust. 5, § 5 ust. 9 stosowanego przez tego przedsiębiorcę wzorca umowy p.n. „MOICO Umowa o świadczenie usług

telekomunikacyjnych”, § 19 ust. 3, § 19 ust. 6 w zw. z § 2 ust. 31 stosowanych przez tego przedsiębiorcę wzorców umowy o nazwach „MOICO Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Internet Union S.A.” oraz „AER NETWORK Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Internet Union S.A.” postanowień, które są zbieżne z wpisanymi do rejestru postanowieniami wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym stanowi art. 479<sup>45</sup> Kodeksu postępowania cywilnego. Ponadto — zgodnie z punktem 2. Postanowienia RWR Nr 1/2013 — Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów całość materiałów uzyskanych podczas postępowania wyjaśniającego prowadzonego pod sygn. RWR 403-35/2012/ZK.

dowód: Postanowienie Nr 1/2013: k. 1-4;

**1.3.** W trakcie postępowania, w pierw w piśmie z dnia 11 lutego 2013 roku, a następnie w piśmie z dnia 25 lutego 2013 roku Spółka ustosunkowała się do przedstawionych jej ww. Postanowieniem zarzutów, uwzględniając je w całości. Jednocześnie przedłożyła wniosek o rozstrzygnięcie niniejszego postępowania z uwzględnieniem przepisu art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Wyraziła pełną gotowość do podjęcia i wykonania zobowiązań nałożonych na Spółkę na podstawie ww. przepisu, tak aby kwestionowane postanowienia nie wzbudzały wątpliwości, co do ich zgodności z prawem. W pismach z dnia 25 lutego 2013 roku oraz 30 kwietnia 2013 roku Spółka przedłożyła skonkretyzowany wniosek wniesiony w trybie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zawierający propozycje konkretnych zmian.

dowód: pismo Spółki z 11.02.2013r.: k. 8 , pismo Spółki z 25.02.2013r.: k. 11-13;

**1.5.** Przedsiębiorca został powiadomiony o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie pismem z dnia 19 kwietnia 2013 roku.

dowód: pismo z 19.04.2013r.: k. 16;

## **2. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:**

**2.1.** Strona postępowania: Internet Union S.A. we Wrocławiu jest przedsiębiorcą wpisanym do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Zielonej Górze, VIII Wydział Gospodarczy pod nr KRS: 0000388937. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. działalność w zakresie telekomunikacji przewodowej oraz działalność w zakresie telekomunikacji bezprzewodowej, z wyłączeniem telekomunikacji satelitarnej. W ramach prowadzonej działalności Spółka oferuje konsumentom usługi dostępu do sieci Internet oraz innych usług telekomunikacyjnych na terenie miasta Wrocław oraz w miejscowości Wysoka. Według stanu na dzień 11 września 2012 r., z usług Spółki korzystało 4 028 odbiorców indywidualnych.

dowód: odpis aktualny z rejestru przedsiębiorców: k. 6-12 akt postępowania o sygn. RWR 403-44/12/ZK; pismo Spółki z 27.09.2012r.: k. 3-4 akt postępowania o sygn. RWR 403-44/12/ZK;

W związku z prowadzoną działalnością w wyżej wymienionym zakresie Spółka stosuje następujące wzorce umowy: „AER NETWORK Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych”, „MOICO Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych”, „MOICO Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Internet Union S.A.” oraz „AER NETWORK Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Internet Union S.A.”.

dowód: wzorce umowy o nazwach: „AER NETWORK Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych”, „MOICO Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych”, „MOICO Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Internet Union S.A.” oraz „AER NETWORK Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Internet Union S.A.”: k. 52-78, k. 82, 83 akt postępowania o sygn. RWR 403-44/12/ZK

Wzorzec umowy p.n. „AER NETWORK Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych” zawiera m.in. następujące postanowienia:

§ 5 ust. 2 „Dane osobowe Abonenta podane w niniejszej umowie będą przetwarzane przez AER NETWORK zgodnie z art. 23 Ustawy o ochronie danych osobowych celach statutowych, dla świadczenia usług telekomunikacyjnych oraz dla potrzeb marketingowych związanych ze świadczeniem tych usług (m.in. dostarczanie informacji o nowych ofertach, usługach i produktach), na co Abonent wyraża niniejszym zgodę.”;

§ 5 ust. 5 „Abonent wyraża niniejszym zgodę na otrzymywanie od AER NETWORK od podmiotów współpracujących AER NETWORK materiałów promocyjnych i innych informacji (...).”;

§ 5 ust. 9 „Koszty dochodzenia wymagalnych należności na rzecz AER NETWORK w całości ponosi Abonent.”;

dowód: wzorzec umowy p.n. „AER NETWORK Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych”: k. 82 akt postępowania o sygn. RWR 403-44/12/ZK;

Wzorzec umowy p.n. „MOICO Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych” zawiera m.in. następujące postanowienia:

§ 5 ust. 2 „Dane osobowe Abonenta podane w niniejszej umowie będą przetwarzane przez Moico zgodnie z art. 23 Ustawy o ochronie danych osobowych celach statutowych, dla świadczenia usług telekomunikacyjnych oraz dla potrzeb marketingowych związanych ze świadczeniem tych usług (m.in. dostarczanie informacji o nowych ofertach, usługach i produktach), na co Abonent wyraża niniejszym zgodę.”;

§ 5 ust. 5 „Abonent wyraża niniejszym zgodę na otrzymywanie od Moico i podmiotów współpracujących Moico materiałów promocyjnych i innych informacji (...).”;

§ 5 ust. 9 „Koszty dochodzenia wymagalnych należności na rzecz Moico w całości ponosi Abonent.”;

dowód: wzorzec umowy p.n. „MOICO Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych”: k. 83 akt postępowania o sygn. RWR 403-44/12/ZK;

Wzorce umowy p.n. „MOICO Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Internet Union S.A.” oraz „AER NETWORK Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Internet Union S.A.” zawierają m.in. następujące postanowienia:

§ 19 ust. 3 „INTERNET UNION nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek zakłócenia w świadczeniu Usług wynikające z działania Siły wyższej (...)” oraz § 19 ust. 6 „INTERNET UNION nie ponosi odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie Usługi, jeżeli ich przyczyną było (...) działanie Siły Wyższej.”

§ 2 ust. 31 „Siła Wyższa – zdarzenie niezależne od stron, zewnętrzne, niemożliwe do przewidzenia i do zapobieżenia, w szczególności: wojny, katastrofy naturalne, strajki lub akty wydane przez organy władzy publicznej.”

dowód: wzorce umowy p.n. „MOICO Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Internet Union S.A.” oraz „AER NETWORK Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Internet Union S.A.”: k. 52-78 akt postępowania o sygn. RWR 403-44/12/ZK;

**2.6.** W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone zamieszczono między innymi następujące klauzule:

- 1181 o treści: „Wyrażam zgodę na wprowadzenie do bazy danych i przetwarzanie moich danych osobowych obecnie i w przyszłości przez "FF" (zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Ochronie Danych Osobowych) w zakresie wynikającym z niezbędnych czynności kontrolnych z tytułu ubiegania się oraz otrzymania pożyczki.”;
- 1762 o treści: „Zainteresowany wyraża zgodę na to, by pośrednik oraz osoby trzecie przesłały mu komunikaty handlowe oraz oferty drogą elektroniczną.”;
- 1956 o treści: „W przypadku opóźnienia w zapłacie należności, TELE2 uprawniona będzie do (...) obciążenia Klienta kosztami wzywania go do zapłaty oraz postępowania windykacyjnego (w wysokości określonej w cenniku).”;
- 354 o treści „Sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności za szkody spowodowane niewykonaniem umowy lub nienależytym jej wykonaniem w przypadku działania siły wyższej (zdarzenia nagłego, nieprzewidywalnego i niezależnego od woli stron uniemożliwiającego wykonanie umowy w całości lub części w szczególności: klęski żywiołowej jak pożar, powódź, huragan, sady, akty władzy państwowej jak stan wojenny, stan wyjątkowy, działania wojenne, akty sabotażu, strajki itp.), wystąpienia awarii systemowej (warunki w sieci przesyłowej i rozdzielczej lub taki ich stan, który wpływa lub z dużym prawdopodobieństwem może wpłynąć na zdolność ZEORK S.A. do świadczenia usługi przemysłowej i sprzedaży energii elektrycznej, który zagraża, lub z dużym prawdopodobieństwem może zagrażać bezpieczeństwu osób i urządzeń) i awarii w sieci skutkującej nieprzewidywanymi przerwami w dostarczaniu energii elektrycznej lub w przypadku wystąpienia konieczności wykonania nieprzewidywanych prac dla zapobieżenia lub usunięcia skutków awarii w sieci”.

**2.7.** W trakcie postępowania Spółka - w pismach z dnia 11 lutego 2013 roku, 25 lutego 2013 roku i 30 kwietnia 2013 roku przedstawiła swoje stanowisko w sprawie postawionych jej przez Prezesa Urzędu zarzutów i zobowiązała się do podjęcia następujących działań mających na celu zapobieżenie wskazanym naruszeniom.

- 1.** we wzorcu umowy o nazwie „AER NETWORK Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych”:
  - zmiana postanowienia § 5 ust. 2 na postanowienie o treści „Dane osobowe Abonenta podane w niniejszej umowie będą przetwarzane przez AER NETWORK zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym zgodnie z zapisami ustawy o ochronie danych osobowych w celach statutowych, dla świadczenia usług telekomunikacyjnych oraz dla potrzeb związanych ze świadczeniem tych usług tj. w związku z dostarczaniem informacji o nowych ofertach, usługach i produktach, za zgodą Abonenta wyrażoną na piśmie.”;
  - zmiana postanowienie § 5 ust. 5 na postanowienie o treści „Przesyłanie Abonentowi przez AER NETWORK od podmiotów współpracujących z AER NETWORK materiałów promocyjnych i innych informacji (...) następuje na podstawie pisemnej zgody Abonenta.”;
  - usunięcie postanowienie zamieszczonego uprzednio w § 5 ust. 9;
- 2.** we wzorcu umowy o nazwie „MOICO Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych”:
  - zmiana postanowienia § 5 ust. 2 na postanowienie o treści „Dane osobowe Abonenta podane w niniejszej umowie będą przetwarzane przez MOICO zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym zgodnie z zapisami ustawy o ochronie danych osobowych w celach statutowych, dla świadczenia usług telekomunikacyjnych oraz dla potrzeb związanych ze

- świadczeniem tych usług tj. w związku z dostarczaniem informacji o nowych ofertach, usługach i produktach, za zgodą Abonenta wyrażoną na piśmie.”;
- zmiana postanowienia § 5 ust. 5 na postanowienie o treści: „Przesyłanie Abonentowi przez MOICO od podmiotów współpracujących z MOICO materiałów promocyjnych i innych informacji (...) następuje na podstawie pisemnej zgody Abonenta.”;
  - usunięcie postanowienia zamieszczonego uprzednio w § 5 ust. 9;
- 3. we wzorcach umowy o nazwach „MOICO Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Internet Union S.A.” oraz „AER NETWORK Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Internet Union S.A.”:**
- usunięcie definicji siły wyższej,
  - usunięcie postanowienia zamieszczonego we wzorcach umowy w § 19 ust. 3;
  - zmiana postanowienia § 19 ust. 6 na postanowienie o treści „Internet Union odpowiada za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług telekomunikacyjnych, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie tych usług jest następstwem okoliczności, za które Internet Union odpowiedzialności nie ponosi np. powstało z przyczyn leżących po stronie abonenta, albo nastąpiło wskutek wystąpienia zdarzenia o charakterze siły wyższej.”.

Jednocześnie w piśmie z dnia 11 lutego 2013 roku Spółka wniosła o „rozważenie wydania w niniejszej sprawie decyzji zobowiązującej przedsiębiorcę do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom i zakreślenie w tym celu odpowiedniego terminu”. Jednocześnie przedsiębiorca wskazał, że „działania takie co do zasady zostały już przez przedsiębiorcę podjęte, z tym że z uwagi na dużą liczbę abonentów wymagają określonych nakładów i wyczerpania przepisanej procedury zmiany umów, jak i opracowania wzoru umowy i regulaminów uwzględniając wskazania zawarte w powołanym zawiadomieniu i postanowieniu z dnia 2.01.2013r.”

dowód: pismo Spółki z 11.02.2013r.: k.8 ,pismo Spółki z 25.02.2013r.: k.11-13; pismo Spółki z 30.04.2013r.: k. 18;

### **3. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył, co następuje:**

#### **3.1. Zagrożenie interesu publicznoprawnego.**

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. W opinii Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami Internet Union S.A. we Wrocławiu. W tym miejscu wskazać należy, iż wzorec umowy będący przedmiotem analizy dokonanej w niniejszym postępowaniu stosowany jest w obrocie konsumenckim. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

### 3.2. Oznaczenie przedsiębiorcy

Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest w szczególności przedsiębiorca określony w przepisach ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej ( Dz. U. z 2010 r., Nr 220, poz. 1447 ), tj. m.in. osoba prawna wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Strona postępowania Internet Union S.A. we Wrocławiu jest spółką prawa handlowego, której art. 12 ustawy kodeks spółek handlowych przyznaje osobowość prawną. Spółka prowadzi działalność gospodarczą polegającą m.in. na oferowaniu konsumentom usługi dostępu do sieci Internet. Jest zatem przedsiębiorcą w rozumieniu wskazanych przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

### 3.3. Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I sentencji decyzji.

#### 3.3.1. Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, iż „Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.”. Natomiast art. 24 ust. 2 określa, iż „Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.”

Do stwierdzenia zatem praktyki z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów konieczne jest wykazanie, że spełnione zostały łącznie następujące przesłanki:

- 1) bezprawność działań przedsiębiorcy, polegająca na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone [zwanego dalej „Rejestrem”],
- 2) naruszenie tymi działaniami zbiorowego interesu konsumentów.

#### Ad 1) Pierwsza przesłanka naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów - bezprawność działań przedsiębiorcy.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych, a także sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Jak wspomniano wyżej, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> Kodeksu postępowania cywilnego.

W niniejszej sprawie umowy pomiędzy Spółką a konsumentami są zawierane w oparciu o wzorzec umowy, a więc są identyczne zarówno co do formy, jak i treści (z drobnymi korektami). Tak więc klient ma jedynie możliwość wypowiedzenia się na temat przedłożonych przez Spółkę konkretnych postanowień określających jego zobowiązania, nie ma natomiast możliwości swobodnego kształtowania treści tych postanowień. Zatem nie budzi wątpliwości fakt, iż Spółka zawiera z konsumentami umowy w oparciu o wzorce umów w rozumieniu art. 384 § 1 k.c.

Należy w tym miejscu wskazać, iż wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. **Kontroli abstrakcyjnej**



wzorca jako takiego (art. 479<sup>36</sup> – 479<sup>45</sup> k.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy postanowienia wzorca były, czy też nie były zastosowane przy konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479<sup>43</sup> k.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> § 2 k.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy **elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego**. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych. Powyższe stanowisko Prezesa Urzędu zgodne jest z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (Sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „(...) stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...)”. W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „(...) praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a u.ok.ik. [obecnie art. 24] obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przestawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (...). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (...)”.

Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Jak już wskazano wyżej, przedmiotem niniejszego postępowania jest wykazanie, że wyżej wymienione, zakwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienia wzorców umowy stosowanych przez Spółkę w obrocie konsumenckim, są tożsame z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnymi wyrokami Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do Rejestru, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> Kodeksu postępowania cywilnego pod pozycjami: 1181, 1762, 1956 i 354.

### **Postanowienia narzucające konsumentom obowiązek wyrażenia zgody na przetwarzanie dotyczących ich danych osobowych.**

W stosowanych przez Internet Union S.A. we Wrocławiu wzorcach umowy objętych niniejszym postępowaniem, znajdują się postanowienia o treści: „Dane osobowe Abonenta podane w niniejszej umowie będą przetwarzane przez AER NETWORK zgodnie z art. 23 Ustawy o ochronie danych osobowych celach statutowych, dla świadczenia usług telekomunikacyjnych oraz dla potrzeb marketingowych związanych ze świadczeniem tych usług (m.in. dostarczanie informacji o nowych ofertach, usługach i produktach), na co Abonent wyraża

niniejszym zgodę.”, oraz „Dane osobowe Abonenta podane w niniejszej umowie będą przetwarzane przez Moico zgodnie z art. 23 Ustawy o ochronie danych osobowych celach statutowych, dla świadczenia usług telekomunikacyjnych oraz dla potrzeb marketingowych związanych ze świadczeniem tych usług (m.in. dostarczanie informacji o nowych ofertach, usługach i produktach), na co Abonent wyraża niniejszym zgodę.”.

Wyrokiem z dnia 15 grudnia 2006 r. (sygn. akt VI ACa 539/06) Sąd Apelacyjny w Warszawie uznał za niedozwolone postanowienie o treści: „Wyrażam zgodę na wprowadzenie do bazy danych i przetwarzanie moich danych osobowych obecnie i w przyszłości przez "FF" (zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Ochronie Danych Osobowych) w zakresie wynikającym z niezbędnych czynności kontrolnych z tytułu ubiegania się oraz otrzymania pożyczki.” Postanowienie to zostało wpisane do Rejestru pod pozycją 1181.

W uzasadnieniu do powyższego orzeczenia Sąd Apelacyjny wskazał, iż powyższe postanowienie ma charakter abuzywny w rozumieniu art. 385<sup>1</sup> § 1 zd. pierwsze k.c., gdyż kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interes. Sąd podniósł, iż co do zasady każda osoba ma prawo do ochrony swoich danych osobowych. Tylko wówczas, gdy wyrazi na to zgodę dopuszczalne jest przetwarzanie jej danych osobowych. Bezwzględny wymóg wyrażenia zgody na przetwarzanie danych pozostaje w sprzeczności z dobrymi obyczajami, których istotą jest szeroko rozumiane poszanowanie drugiego człowieka. Sąd dla uzasadnienia swego stanowiska posłużył się również poglądami wyrażanymi przez doktrynę, zgodnie z którymi postanowienie stawiające kontrahenta przed koniecznością wyrażenia zgody na przetwarzanie danych „obecnie i w przyszłości”, w sposób niejako warunkujący zawarcie umowy pożyczki – przekracza zakreślone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków stron konsumenckiego stosunku obligacyjnego, wkracza w sferę prywatności (a to wypełnia pojęcie „rażącego naruszenia”, o którym mowa w art. 385<sup>1</sup> k.c. (Ewa Łętowska „Ochrona niektórych praw konsumentów” Wyd. C.H.Beck Warszawa 2001, str. 99, teza 9).

Podnieść również należy, iż podobne stanowisko zajął Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 5 września 2008 roku (sygn. akt XVII AmC 341/07), na podstawie którego wpisano do Rejestru pod nr. 1752 postanowienie o treści: „Zainteresowany wyraża zgodę na udostępnienie swoich danych osobowych oraz wyraża zgodę na przechowywanie, przetwarzanie, przekazywanie i wykorzystanie jego danych osobowych w celu przewidzianym umową, marketingowym i reklamowym przez pośrednika, wierzyciela i osoby trzecie. Pośrednik będzie postępować z danymi osobowymi zainteresowanego zgodnie z obowiązującymi przepisami a w szczególności zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych”. W uzasadnieniu do powyższego orzeczenia Sąd Okręgowy wskazał, że zgoda na przetwarzanie danych osobowych w postaci oświadczenia woli musi zostać złożone świadomie, wyraźnie oraz co najważniejsze, swobodnie. Poprzez umieszczenie zgody we wzorcu umownym, konsument pozbawiany jest prawa do swobodnego wyrażenia zgody. W takich przypadkach konsument nie ma możliwości wyrażenia sprzeciwu co do przetwarzania jego danych osobowych lub ograniczenia jego zakresu. Takie postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając jego interesy.

Objęte zarzutem postanowienia, zamieszczone w stosowanych przez Spółkę wzorcach umownych, wprowadzają do kreowanych przez Spółkę konsumenckich stosunków obligacyjnych tożsame rozwiązania, jak przywołane powyżej klauzule abuzywne. Wyłączają one przyznane konsumentom prawo do swobodnego wyrażenia zgody na przetwarzanie dotyczących ich danych osobowych poprzez inkorporowanie do treści wzorców umownych postanowień dotyczących tej kwestii. Konsument, który wyraża wolę zawarcia ze Spółką umowy pożyczki, „musi” jednocześnie wyrazić zgodę na przetwarzanie danych osobowych, co jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i powoduje nieuzasadnioną ingerencję w sferę prywatności. Omawiane postanowienia umowne są zatem niedozwolonymi postanowieniami umownymi, o

których mowa w art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c. Jednocześnie skutek ich stosowania jest tożsamy ze skutkiem klauzul abuzywnych wpisanych do Rejestru pod nr. 1181 oraz 1752, co przesądza o tożsamości tych zapisów, pomimo odmienności wynikających z różnic w sformułowaniach i użytych zwrotach porównywanych klauzul.

### **Postanowienia narzucające konsumentom obowiązek wyrażenia zgody na otrzymywanie materiałów reklamowych.**

W stosowanych przez Internet Union S.A. we Wrocławiu wzorcach umowy objętych niniejszym postępowaniem, znajdują się postanowienia o treści: „Abonent wyraża niniejszym zgodę na otrzymywanie od AER NETWORK od podmiotów współpracujących AER NETWORK materiałów promocyjnych i innych informacji (...)”, oraz „Abonent wyraża niniejszym zgodę na otrzymywanie od Moico i podmiotów współpracujących Moico materiałów promocyjnych i innych informacji (...)”.

Wyrokiem z dnia 5 września 2008 roku (sygn. akt XVII AmC 341/07) Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie o treści: „Zainteresowany wyraża zgodę na to, by pośrednik oraz osoby trzecie przesłały mu komunikaty handlowe oraz oferty drogą elektroniczną.” Postanowienie to zostało wpisane do Rejestru pod pozycją 1762.

W uzasadnieniu do powyższego orzeczenia Sąd Okręgowy wskazał, że powyższe postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Zezwala ono nieokreślonym osobom trzecim na przesyłanie wszelkich ofert i komunikatów handlowych konsumentowi, nawet takich, które nie będą związane z przedmiotem zawieranej umowy. Zakłada ono również udostępnienie bliżej nieokreślonym osobom adresu elektronicznego konsumenta. Takie ukształtowanie zobowiązań konsumenta nie ma odzwierciedlenia w zobowiązaniach drugiej strony umowy i nie pozostaje też w związku z jej przedmiotem.

Powyżej przytoczone postanowienia zamieszczone w stosowanych przez Spółkę wzorcach umowy wprowadzają do umów konsumenckich tożsamą regulację jak ww. klauzula abuzywna. Narzucają one bowiem konsumentom obowiązek wyrażenia zgody na otrzymywanie zarówno od Spółki, ale też od innych, bliżej nieokreślonych podmiotów, wszelkich materiałów promocyjnych i nieskonkretyzowanych informacji. W ten sposób, konsument, który zawiera umowę z Internet Union jest zmuszony do wyrażenia zgody na otrzymywanie materiałów reklamowych, które mogą nie być nawet w najmniejszym stopniu związane z przedmiotem zawieranej umowy. Omawiane postanowienia umowne są zatem niedozwolonymi postanowieniami umownymi, o których mowa w art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c. Jednocześnie skutek ich stosowania jest tożsamy ze skutkiem klauzuli abuzywnej wpisanej do Rejestru pod nr. 1762, co przesądza o tożsamości tych zapisów, pomimo odmienności wynikających z różnic w sformułowaniach i użytych zwrotach porównywanych klauzul.

### **Postanowienia nakładające na konsumentów obowiązek zapłaty kosztów windykacyjnych.**

W stosowanych przez Internet Union S.A. we Wrocławiu wzorcach umowy objętych niniejszym postępowaniem, znajdują się postanowienia o treści: „Koszty dochodzenia wymagalnych należności na rzecz AER NETWORK w całości ponosi Abonent.”, oraz „Koszty dochodzenia wymagalnych należności na rzecz Moico w całości ponosi Abonent.”.

Wyrokiem z dnia 19 maja 2008 roku (sygn. akt XVII AmC 268/07) Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie i treści: „W przypadku opóźnienia w zapłacie należności, TELE2 uprawniona będzie do (...) obciążenia Klienta kosztami wzywania go do zapłaty oraz postępowania windykacyjnego (w

wysokości określonej w cenniku).” Oceniając zasadność wpisu cytowanego wyżej postanowienia do Rejestru, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie o sygnaturze akt I CSK 404/09 (LEX nr 577432) podniósł, iż postanowienie to przewiduje, w przypadku opóźnienia w zapłacie należności, możliwość obciążenia klienta kosztami wzywania go do zapłaty oraz postępowania windykacyjnego. Sądy obu instancji trafnie uznały, że w ten sposób przedsiębiorca apriorycznie przyjął odpowiedzialność odszkodowawczą konsumenta. Tymczasem w każdym wypadku muszą być spełnione przesłanki takiej odpowiedzialności, które zostały określone w przepisach art. 361 i 471 k.c. Opóźnienie się klienta z zapłatą należności nie musi zaś oznaczać, że w każdym wypadku klient poniesie odpowiedzialność odszkodowawczą.

Postanowienia zamieszczone we wzorcach umowy stosowanych przez Internet Union w sposób tożsamy, jak zacytowana powyżej klauzula abuzywna, zastrzegają z góry odpowiedzialność odszkodowawczą konsumenta i możliwość obciążenia go kosztami dochodzenia wymaganych należności. Czynią to w sposób bezwarunkowy, abstrahując od przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, których wypełnienie powinno być wykazane w każdym przypadku, gdy Spółka wystąpi z odpowiednim roszczeniem przeciwko konsumentowi. Mając powyższe na uwadze uznać należy, iż skutek stosowania postanowień zamieszczonych we wzorcach umowy stosowanych przez Spółkę jest tożsamy ze skutkiem klauzuli abuzywnej wpisanej do Rejestru pod nr. 1956. Porównywane postanowienia są tożsame pomimo odmienności wynikających z różnic w sformułowaniach i użytych zwrotach.

### **Postanowienia ograniczające odpowiedzialność przedsiębiorcy.**

W stosowanych przez Internet Union S.A. we Wrocławiu wzorcach umowy objętych niniejszym postępowaniem, znajdują się postanowienia o treści: „INTERNET UNION nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek zakłócenia w świadczeniu Usług wynikające z działania Siły wyższej (...)” oraz „INTERNET UNION nie ponosi odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie Usługi, jeżeli ich przyczyną było (...) działanie Siły Wyższej.” Jednocześnie zgodnie z § 2 ust. 31 tych wzorców przez Siłę Wyższą rozumieć należy „(...)zdarzenie niezależne od stron, zewnętrzne, niemożliwe do przewidzenia i do zapobieżenia, w szczególności: wojny, katastrofy naturalne, strajki lub akty wydane przez organy władzy publicznej.”

W wyroku z dnia 18 października 2004 r. (sygn. akt XVII Amc 101/03, dotyczącym pozwu przeciwko Przedsiębiorstwu Energetycznemu Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A. w Skarżysku Kamiennym), Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za postanowienie niedozwolone, które następnie zostało wpisane do Rejestru pod poz. 354: „Sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności za szkody spowodowane niewykonaniem umowy lub nienależytym jej wykonaniem w przypadku działania siły wyższej (zdarzenia nagłego, nieprzewidywalnego i niezależnego od woli stron uniemożliwiającego wykonanie umowy w całości lub części w szczególności: klęski żywiołowej jak pożar, powódź, huragan, sadź, akty władzy państwowej jak stan wojenny, stan wyjątkowy, działania wojenne, akty sabotażu, strajki itp.), wystąpienia awarii systemowej (warunki w sieci przesyłowej i rozdzielczej lub taki ich stan, który wpływa lub z dużym prawdopodobieństwem może wpłynąć na zdolność ZEORK S.A. do świadczenia usługi przemysłowej i sprzedaży energii elektrycznej, który zagraża, lub z dużym prawdopodobieństwem może zagrażać bezpieczeństwu osób i urządzeń) i awarii w sieci skutkującej nieprzewidywanymi przerwami w dostarczaniu energii elektrycznej lub w przypadku wystąpienia konieczności wykonania nieprzewidywanych prac dla zapobieżenia lub usunięcia skutków awarii w sieci”.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, iż ustawodawca posługuje się pojęciem „siły wyższej” w wielu miejscach k.c., lecz nie wprowadza jego definicji ustawowej. Siła wyższa traktowana jest jako zdarzenie nagłe, nieprzewidywalne i niezależne od woli stron uniemożliwiające wykonanie umowy w całości lub części. Taki sposób zdefiniowania siły wyższej znajduje akceptację tak w doktrynie<sup>1</sup>, jak i orzecznictwie<sup>2</sup>. Stan określany w ten sposób powinien istnieć obiektywnie, a więc musi być widoczny i sprawdzalny dla obserwatora. Odnośnie oceny stopnia wpływu tego zdarzenia na działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, przeważa tzw. teoria obiektywna niedopuszczająca, aby miarodajna była wyłącznie ocena podmiotu powołującego się na siłę wyższą. Stosowanie tej teorii musi odbywać się z uwzględnieniem okoliczności ocenianych indywidualnie dla danego przypadku, zatem ocena powinna być dokonywana "z zewnątrz", ale przy uwzględnieniu konkretnej sytuacji ocenianego.

Zakwestionowane postanowienia zamieszczone we wzorcach umowy stosowanych przez Internet Union podobnie jak postanowienie wpisane do Rejestru, choć definiują a pojęcie siły wyższej w sposób zgodny z poglądami doktryny i orzecznictwa, to jednak z góry przydają nazwanym przez siebie zjawiskom cechy właściwe sile wyższej. W zakwestionowanych postanowieniach, pośród zdarzeń będących siłą wyższą wymieniono wojny, katastrofy naturalne, strajki lub akty wydane przez organy władzy publicznej. Dla przykładu wskazać tu można, że jeżeli chodzi o akty wydane przez organy władzy publicznej, to ich wydanie może być wynikiem działań podejmowanych przez Spółkę, a zatem należeć do zdarzeń zależnych od strony umowy. Tym samym prowadzić to może do wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania przez przedsiębiorcę. Takie działanie narusza dyspozycję art. 385<sup>3</sup> pkt 2 k.c. - zgodnie z którym za niedozwolone postanowienia umowne - uważa się w razie wątpliwości postanowienia umowne, które wyłączają lub istotnie ograniczają odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy. Wywołuje ono tożsame skutki, jak klauzula abuzywna wpisana do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod nr 354 i pomimo różnic w sformułowaniu treści, należy stwierdzić tożsamość porównywanych powyżej zapisów.

Reasumując powyższe, należy uznać za uprawdopodobnione, iż wymienione w punkcie I sentencji niniejszej decyzji postanowienia mieszczą się w hipotezach klauzul wpisanych do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone:

- w klauzuli zamieszczonej pod nr 1181 i 1752 postanowienia o treści: „„Dane osobowe Abonenta podane w niniejszej umowie będą przetwarzane przez AER NETWORK zgodnie z art. 23 Ustawy o ochronie danych osobowych celach statutowych, dla świadczenia usług telekomunikacyjnych oraz dla potrzeb marketingowych związanych ze świadczeniem tych usług (m.in. dostarczanie informacji o nowych ofertach, usługach i produktach), na co Abonent wyraża niniejszym zgodę.” oraz „Dane osobowe Abonenta podane w niniejszej umowie będą przetwarzane przez Moico zgodnie z art. 23 Ustawy o ochronie danych osobowych celach statutowych, dla świadczenia usług telekomunikacyjnych oraz dla potrzeb marketingowych związanych ze świadczeniem tych usług (m.in. dostarczanie informacji o nowych ofertach, usługach i produktach), na co Abonent wyraża niniejszym zgodę.”;
- w klauzuli zamieszczonej pod nr 1762 postanowienia o treści: „Abonent wyraża niniejszym zgodę na otrzymywanie od AER NETWORK od podmiotów współpracujących AER NETWORK materiałów promocyjnych i innych informacji (...).” oraz „Abonent wyraża niniejszym zgodę na otrzymywanie od Moico i podmiotów współpracujących Moico

<sup>1</sup> Np. G. Bieniek w: G. Bieniek, H. Ciepla, S. Dmowski, J. Gudowski, K. Kołakowski, M. Sychowicz, T. Wiśniewski, Cz. Żuławski, Komentarz do k.c. Księga trzecia Zobowiązania, Warszawa 1996, tom 1, s. 310.

<sup>2</sup> Np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia wyroku z dnia 16 stycznia 2002 r., IV CKN 629/00, publik. Lex, nr 54332, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2002 r., IV CKN 1697/00, publik. Lex, nr 54373.

- materiałów promocyjnych i innych informacji (...).” ;
- w klauzuli zamieszczonej pod nr 1956 postanowienia o treści: „Koszty dochodzenia wymagalnych należności na rzecz AER NETWORK w całości ponosi Abonent.” oraz „Koszty dochodzenia wymagalnych należności na rzecz Moico w całości ponosi Abonent.”;
  - w klauzuli zamieszczonej pod nr 1956 postanowienia o treści: „INTERNET UNION nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek zakłócenia w świadczeniu Usług wynikające z działania Siły wyższej (...)” oraz „INTERNET UNION nie ponosi odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie Usługi, jeżeli ich przyczyną było (...) działanie Siły Wyższej.” w zw. z „Siła Wyższa – zdarzenie niezależne od stron, zewnętrzne, niemożliwe do przewidzenia i do zapobieżenia, w szczególności: wojny, katastrofy naturalne, strajki lub akty wydane przez organy władzy publicznej.”

#### **Ad 2) Druga przesłanka naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów – godzenie działaniami bezprawnymi w zbiorowy interes konsumentów.**

W myśl art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosowanie postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone jest praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Mówiąc o „zbiorowym interesie konsumentów” należy zaznaczyć, iż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie podaje jego definicji, wskazując jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy.

W niniejszej sprawie bez wątplenia mamy do czynienia z prawami licznej grupy konsumentów, wszystkich konsumentów będących klientami Spółki, jak i potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zawrzeć z nią umowę o świadczenie usługi dostępu do sieci Internet. W rozpatrywanym stanie faktycznym zachowanie nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

Mając powyższe na względzie, Prezes Urzędu stwierdził, że zostało uprawdopodobnione spełnienie łącznie wszystkich przesłanek niezbędnych dla zakwalifikowania opisanych działań jako praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 2 pkt 1) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

**Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt I sentencji decyzji.**

#### **4. Zastosowanie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.**

Zgodnie z art. 28 ust.1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustawy, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Taka sytuacja zachodzi w niniejszej

sprawie, ponieważ Spółka zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom wskazanym przez Prezesa Urzędu [patrz: pkt 2.7 uzasadnienia niniejszej decyzji], w tym do zmiany kwestionowanych postanowień oraz uzupełnienia wzorca umowy w stosownym zakresie. Zakres zobowiązania obejmuje zarówno zmiany we wzorcu umowy stosowanym przy nowo podpisywanych umowach, jak i aktualnie obowiązujących. Oznacza to konieczność aneksowania wszystkich umów istniejących w obrocie prawnym

Po zapoznaniu się z propozycją Internet Union co do zakresu zmian we wzorcu umowy, Prezes Urzędu uznał, iż przyjęte zobowiązanie uwzględnia zarzuty będące przedmiotem niniejszego postępowania. Treść nowych, zaproponowanych postanowień, nie budzi wątpliwości co do ich poprawności i zgodności z prawem.

Jednocześnie mając na względzie złożone przez Internet Union w niniejszej sprawie zobowiązanie oraz liczbę indywidualnych odbiorców świadczonych przez Spółkę usług, Prezes Urzędu zobowiązał ww. przedsiębiorcę do zawierania umów na podstawie zmienionego wzorca umowy od dnia uprawomocnienia się decyzji oraz aneksowania wszystkich umów obowiązujących w dniu wydania decyzji w terminie trzech miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji.

## **5. Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie II sentencji decyzji.**

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w decyzji wydanej na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek złożenia w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

Za termin wystarczający do realizacji tego obowiązku Prezes Urzędu uznał cztery miesiące od dnia uprawomocnienia się decyzji, czyli miesiąc od daty realizacji nałożonych na Internet Union zobowiązań. Jednocześnie Prezes Urzędu określił sposób wykonania sprawozdania z przyjętego przez Spółkę zobowiązania pozwalający na weryfikację działań, które mają przez nią zostać podjęte.

### **W związku z powyższym, należało orzec jak w pkt II sentencji decyzji.**

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 479<sup>28</sup> § 2 k.p.c., od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

Otrzymuje:  
Kancelaria Adwokacka  
(...)  
Ul. Grabiszyńska 11/1  
53-501 Wrocław